

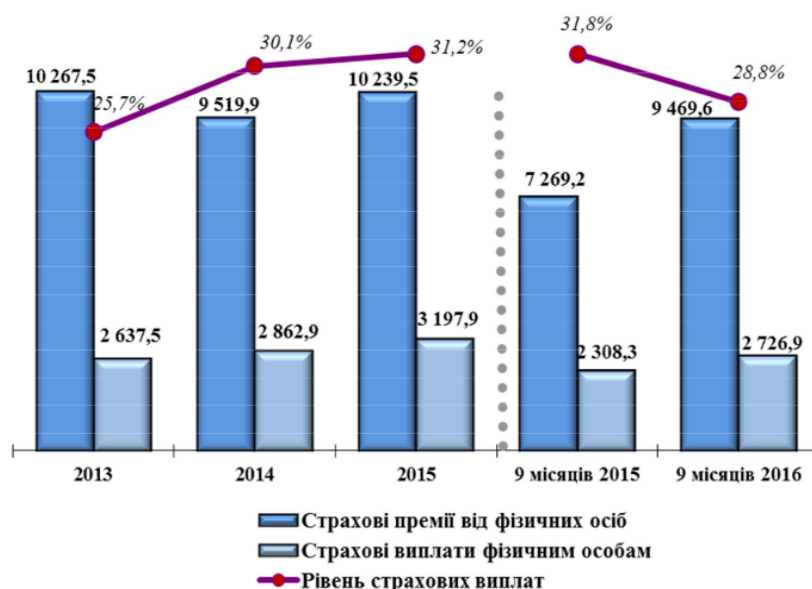
СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ ДОМОГОСПОДАРСТВ

В Україні на сьогодні все більше постає необхідність забезпечення страхового захисту населення, оскільки нестабільна соціально-економічна ситуація, недосконала нормативно-правова база, низька обізнаність у сфері страхування та ще низка інших факторів не дають можливості ефективної його реалізації. Особливого значення страховий захист набуває для домогосподарств, які формують значну частину ВВП країни і в майбутньому можуть стати основними споживачами страхових продуктів. При цьому, долучення вітчизняних домогосподарств до страхування шляхом придбання різноманітних страхових послуг є можливим у разі формування в них належного рівня доходів і заощаджень, а також усвідомлення необхідності забезпечення для себе страхового захисту.

Дослідженню ролі страхування у частині забезпечення страхового захисту домогосподарств присвячені праці таких вітчизняних вчених, як: Ю. Воробйов, В. Базилевич, Г. Кулина, Т. Кізима, С. Юрій та інших. Віддаючи належне існуючим напрацюванням та не применшуючи їх вагомості, слід акцентувати увагу на розвитку страхування в контексті забезпечення страхового захисту домогосподарств.

Передуючи подальшому дослідженню, відмітимо, що фінанси домогосподарств – це сукупність економічних відносин, матеріалізованих у грошових потоках, у які вступають домашні господарства з приводу формування, розподілу й використання фондів коштів із метою задоволення матеріальних і духовних потреб своїх членів [1, с. 5]. Основною формуючою компонентою фінансових ресурсів домогосподарств є: доходи від зайнятості за наймом у сфері матеріального виробництва, сфері послуг та управління (оплата праці); доходи від підприємницької діяльності та від зайнятості в особистих підсобних господарствах; доходи від власності і залучені ресурси фінансових установ; міграційний капітал [2, с. 407].

Саме ці фінансові ресурси можуть спрямовуватись на страхування у частині придбання полісів зі страхування життя, медичного страхування, страхування від нещасних випадків, КАСКО та низки інших продуктів, які пропонують страхові компанії. Для цього страховим компаніям слід завоювати довіру домогосподарств, що можливе за умови позитивних тенденцій на ринку страхових послуг. Для їх оцінки проаналізуємо динаміку страхових платежів, виплат та рівня страхових виплат у секторі страхування фізичних осіб (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка страхових платежів, страхових виплат та рівня страхових виплат зі страхування фізичних осіб за 2013-9 міс. 2016 рр.(млн. грн.) [3]

Як видно з даних на рис. 1, від страхувальників-фізичних осіб за 9 міс. 2016 р. надійшло 9469,6 млн. грн. валових страхових премій, що на 30,3% більше, ніж за аналогічний період 2015 р. Склад валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб за 9 міс. 2016 р., наступний: 7574,8 млн. грн. – за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (на 29,1% більше, ніж за аналогічний період 2015 р.); 1894,8 млн. грн. – за видом страхування життя (на 35,1% більше, ніж за аналогічний період 2015 р.). Страхові виплати страхувальникам-фізичним особам за 9 міс. 2016 р. становили 2726,9 млн. грн. (43,5% від загальних валових виплат), що на 18,1% більше, ніж за відповідний період 2015 р. Рівень страхових виплат фізичним особам (відношення страхових виплат до страхових премій) станом на 30.09.2016 р. становив 28,8%, що на 3 в. п. менше, ніж станом на 30.09.2015 р. [3]. Як результат, відбувається позитивна тенденція на ринку страхування фізичних осіб у частині зростання абсолютних і відносних значень основних показників.

Водночас, попри незначне покращення індикаторів розвитку страхування фізичних осіб, просування страхових продуктів на ринку домогосподарств в Україні відбувається доволі повільними темпами. З метою активізації страхування домогосподарств варто забезпечити реалізацію наступних заходів:

1) стимулювання держави у сфері покращення інвестиційного клімату і підприємницької діяльності, особливо у частині сприяння розвитку домогосподарств;

2) мінімізацію або ж нейтралізацію можливих ризиків на ринку страхування домогосподарств;

3) підвищення рівня фінансової грамотності і страхової культури домогосподарств з метою реалізації страхового захисту.

При ефективній співпраці страховиків і домогосподарств є можливість покращення інвестиційного клімату в країні, ефективнішого розподілу заощаджень домогосподарств і забезпечення сталого економічного поступу.

Література

1. Юрій С. І. Фінанси домогосподарств: теоретичні підходи до трактування сутності / С. І. Юрій, Т. О. Кізіма // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 3-10.
2. Кулина Г. М. Роль фінансів домогосподарств у розвитку страхування в Україні / Г. М. Кулина // Економіка і суспільство. – 2016. – № 3. – С. 406-411.
3. Підсумки діяльності страхових компаній за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/sk_I%D0%86%D0%86_2016.pdf.

Швець Ю. З.

Науковий керівник: Кулина Г. М., к.е.н.

Тернопільський національний економічний університет

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ФІНАНСОВИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

Ефективна організація процесу страхування у країні відіграє надзвичайно важливу роль у контексті стимулювання економічного зростання, підвищення господарської активності окремих суб'єктів, створення рівних прав для всіх учасників процесу, забезпечення страхового захисту і впевненості у стабільному майбутньому для ведення підприємницької діяльності. Крім того, страхування дозволяє убезпечити юридичних осіб і населення від негативних наслідків різноманітних фінансових викликів і загроз. Водночас, в Україні розвиток страхування стримується наявністю низки проблем, вирішенню яких присвячено зазначене дослідження.

Дослідженням питання страхування, формування страхового ринку та особливостей функціонування страхових компаній займалися такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як: М. М. Александрова, В. Д. Базилевич, Н. М. Внукова, О. Д. Вовчак, Л. М. Горбач, О. Д. Заруба, В. В. Ковальова, С. С. Осадець, В. А. Сухова, О. О. Терещенко, Т. А. Федорова та інші. Незважаючи на достатню увагу, яка приділяється проблемам страхування, особливої уваги заслуговують питання, пов'язані з пошуком пріоритетних напрямів забезпечення його розвитку в умовах фінансових викликів і загроз.

Сьогодні в Україні постала низка соціально-політичних проблем, які стримують розвиток двосторонніх паритетних відносин у страховому процесі, а складний фінансово-економічний стан суб'єктів господарювання і населення не сприяє реальному втіленню основного призначення страхування – забезпечення страхового захисту від непередбачуваних подій чи випадків. Крім того, недосконалість нормативно-правової бази у сфері реалізації страхових послуг,